

Pidgrushna O.G., PhD student,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

**RECREATION OF HUMOR IN THE NOVEL
«A SHORT HISTORY OF TRACTORS IN UKRAINIAN»
BY M. LEWYCKA IN TRANSLATION**

The article tackles specific ways of humor recreation in literary translation. Humorous elements and methods of their translation are analyzed. The factors influencing the occurrence of unequal humorous effect in translation are studied and consequences of the effects of misunderstood humor are described.

Key words: translation, humor, reader, artistry, recreation.

УДК81'255.4:82-3=161.2=111

Плющ Б.О., асп.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ СТРАТЕГІЇ
ВІДТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОЗИ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ**

У цій статті, спираючись на комплексний зіставний аналіз та на рецептивну естетику, автор розглядає перекладацькі стратегії перекладу української прози англійською мовою на прикладі повісті В. Діброви “День Народження”.

Ключові слова: переклад, перекладацькі стратегії, перекладач, очуження, одомашнення, експлікація.

Мета дослідження полягає в аналізі перекладацьких стратегій в англomовному перекладі української прози на прикладі повісті В. Діброви “День Народження”. **Завдання:** виокремлення провідних стратегій перекладу українсько-англійського перекладу; визначення ролі перекладача як інтерпретатора твору. **Актуальність** статті зумовлена практичним і теоретичним зацікавленням сучасних перекладознавців труднощами перекладу та постійною полемікою стосовно переваг і вад різних перекладацьких стратегій. **Новизна** статті полягає у розгляді англomовного перекладу повісті В. Діброви “День Народження” з позиції аналізу реалізованих у ньому перекладацьких стратегій.

Переклад, незважаючи на оманливо загрозливий розвиток краудсорсингу (crowdsourcing) та інших видів сучасних перекладацьких послуг, колективно створених користувачами різних інтелектуальних продуктів, і досі лишається особистою справою. Адже в його основу покладена таїна індивідуальної людської свідомості, думки та неординарності мислення або, за словами українського перекладознавця Л. Коломієць, “креативна воля перекладача, що є причиною перекладу тексту” [3:9].

Відомий перекладач Г.Рабасса, котрий подарував англомовній читацькій аудиторії можливість ознайомитися з понад 30 романами іспанських та португальських відомих майстрів слова, зазначає, що “процес перекладу – це процес вибору, а майстерність перекладача – це вміння використовувати свій інстинкт” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [11:7]. Якщо вибір може здійснюватися колективно, то інстинкт у кожного свій, або ж власне інтуїція. Відтак мотиви, логіка та інспірації, що спонукають перекладача до вибору професійного шляху, до прийняття відповідних глобальних (стосовно своєї перекладацької діяльності загалом) чи локальних (стосовно конкретного перекладацького проекту або завдання) рішень є індивідуальними. Позаяк результати перекладацької діяльності можна аналізувати й класифікувати відповідно до відмінного чи спільного, та врешті виокремлювати перекладацькі стратегії. У цій статті маємо на меті розглянути низку перекладацьких рішень у перекладі української художньої прози на англійську мову, що дасть змогу виокремити найпоширеніші стратегії перекладу українського художнього слова англійською мовою.

У своїй загальній категоризації перекладацьких стратегій американський теоретик перекладу й перекладач Л.Венуті стверджує, що очуження (*foreignizing*) та одомашнення (*domesticating*) є двома головними видами перекладацьких стратегій, причому одомашнення, сягаючи джерелами давнього Риму, завжди було найвпливовішою і найпопулярнішою стратегією у французькій та англійській перекладацьких традиціях [13:241]. Він також згадує про стратегію очуження як про стратегію, “що вперше була визначена у німецькій культурі періоду Класицизму та Романтизму, мабуть, найвиразніше філософом і теологом Ф.Шлейєрмахером” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [13:242]. Його відома лекція від 24 червня 1813 року для Королівської Академії Наук у Берліні мала назву “Про різні методи перекладу”. Саме відтоді пам’ятаємо слова німецького філософа про вибір перекладача: “Або перекладач полишає автора в спокої, наскільки це можливо, та переносить читача до нього, або ж він полишає читача й спрямовує автора до нього...” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [12:2]. Пріоритетом перекладача, на думку Ф.Шлейєрмахера, має бути прагнення подарувати читачеві “смак іншомовного твору” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [12:13]. Саме тому він надає перевагу методу очуження у перекладі. Натомість Л.Венуті вважає методи перекладу складовими стратегій, розуміючи поняття “перекладацькі стратегії” як таке, “що охоплює основні завдання вибору іншомовного тексту для перекладу та розроблення методів його перекладу” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [13:240]. П.Ньюмарк розрізняє перекладацькі методи від процедур перекладу через відношення перших до цілого тексту (перекладацькі процедури застосовуються до речень чи окремих одиниць мови) [7:81], тож виникає певна синонімія між методами й стратегіями перекладу. Для усвідомлення різниці ключовою є перша частина визначення перекладацьких стратегій Л.Венуті. Вона стосується *вибору тексту для перекладу* відповідно до традиційних канонів культури цільової мови. Адже тоді популярність детективно-фантастичного жанру у Великій Британії може бути поясненням наслідків аналізу англомовної української книжкової продукції, виданої у Великій Британії останніми десятиями роками, що засвідчує популярність книг лише єдиного українського письменника А.Куркова [4:195]. Нагадаємо: його найпопулярніший роман “Пікнік на льоду” написаний у детективному жанрі.

Німецький перекладознавець, викладач романських мов, професор Г. Крінгс, чие коло наукових інтересів охоплює взаємодію перекладу та процесу вивчення іноземної мови, а також машинний переклад [6], характеризує перекладацькі стратегії як “потенційно свідомі плани перекладача щодо розв’язання конкретних перекладацьких проблем у межах конкретного завдання перекладу” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [8]. У цій статті ми розглянемо варіанти розв’язання перекладацьких проблем, обрані перекладачем при перекладі української прози англійською мовою, аби визначити найпоширеніші стратегії українсько-англійського перекладу.

Переклад англійською мовою є значущим для творів та авторів творів української літератури. М.Бейкер зазначає, що переклад на мову “більшості” або домінуючу мову (такою вона справедливо називає англійську) “творів авторів, які пишуть мовами меншого впливу у світі, є формою “посвяти”: це знайомить центр з периферією, даючи авторам “сертифікат” на гідне місце у світовій літературі” (переклад наш. – *Б.Плюц*) [5]. Саме таке місце посів український письменник, перекладач та есеїст В.Діброва. Він став одним із найпопулярніших українських прозаїків, перекладених у Німеччині, Польщі, Угорщині, Шотландії, США, Канаді та ін., а за переклад роману С.Беккета “Уот” (1990) Володимир Діброва нагороджений премією ім. Миколи Лукаша. Його повість “День Народження” (1997), що набула широкого розголосу, та її англомовний переклад Уляни Пасічник були обрані для дослідження перекладацьких стратегій перекладу української прози англійською мовою.

Події повісті “День Народження” відбуваються в один день, у день святкування сорокаріччя філолога, кандидата наук, перекладача, члена Співки письменників Юрія Бойка, котрий уже певний час живе та завдяки професорові Когуту працює в Америці. Події повісті розгортаються довкола розмов за святковим столом, до якого іменник запросив свого благодійника (Когута) та своїх знайомих – родину Кравців, кандидата мистецтвознавства Уляну та режисера Самбура. Усі вони приїхали з України, але це не єдине, що їх об’єднує. Насправді кожен воліє просити професора Когута про послугу, зокрема сприяння з працевлаштуванням: Бойко, Самбур та Уляна для себе, а Кравець для своєї дружини Лариси. Відтак дружньо-святкові умови свята є доволі оманливими, а породжена конкуренцією насторога шохвиль зростає. Автор не шкодує засобів на відображення численних підтекстів безпосередньо у розмовах між героями твору та їхніх цинічно-іронічних думок про “головного гостя” – професора Когута. Ось як він передає думки Бойка про свого благодійника та його професійну, себто перекладацьку, діяльність і не лише:

1. *Не запросити його – обов’язково образиться, ще й подумає, що вони – невдячні свині* [1:1].

1.2. *If he isn't invited, his feelings will surely be hurt. He might even think of them as, well, **ungrateful swine*** [2:1].

2. *То він хоче закласти якийсь комітет, то **щось** перекладає, то **дбає про когось*** [1:1].

2.1. *It could be about setting up a committee of some kind, or **compiling an anthology of translations, or bringing someone over for the summer*** [2:1].

3. *Аби зберегти букву і нахоці оригіналу, все те, що він не може перекласти. Йде у примітки і пояснює особливостями української вдачі. В решті випадків він покладається на словник. Через що кожна з подоланих ним оповідок відгонить ши-зофренію* [1:1].

3.1. *To render both the spirit and letter of the original, he puts anything he can't translate into a footnote, where it is explained as an idiosyncrasy of the Ukrainian character. For everything else he relies on the dictionary. As a result, every narrative he has laid low reeks of schizophrenia* [2:2].

У прикладі 1.2. бачимо, що метафора “невдячні свині” (приклад 1.1.) на позначення зооморфного образу “невдячних, непорядних людей” було відтворено калькою *ungrateful swine* (невдячні свині) з додаванням вставного слова *well* (ну що ж). Це вставне слово сигналізує про вагання або ж деяку незручність стосовно сказаного далі, ніби самовиправдання. Тобто переклад експлікує емоцію, котра відсутня в оригіналі, що дуже важливо, бо герої (Бойко), як то засвідчують його думки та подальші судження в діалогах, є втіленням безпардонності, грубості та нерозумної категоричності. Про жодні вагання не може бути й мови. Тому синтаксис у реченнях з його думок чи висловів простий, без будь-яких вставних слів. Зневагу Бойка до професора Когута акцентує використання невизначених займенників (*якийсь, щось, когось*) у прикладі 2 при перерахуванні діяльності останнього. Недбале ставлення посилює паралелізм конструкцій (*то він хоче..., то... перекладає, то дбає...*). У перекладі (приклад 2.1.) паралелізм збережено, однак зумисна невизначеність, покликана применшити та зневажити, майже цілковито втрачена (крім, *committee of some kind* – якийсь комітет). Натомість знаходимо несподівану конкретизацію, а саме, що він не “*щось перекладає*”, а “*укладає антологію перекладів*” (*compiling an anthology of translations*), і не “*про когось дбає*”, а навіть “*запрошує когось до себе на літо*” (*bringing someone over for the summer*). Отож переконуємося у вірогідності висновків С.Засєкіна, котрий у своїй статті “Універсальні стратегії перекладу художнього тексту: досвід емпіричного психолінгвістичного дослідження” зазначає, що експлікація є найчастотнішою універсальною на синтаксичному рівні та пояснює це потребою перекладача, котра виникає у фазі інтерпретації, зробити текст зрозумілим насамперед для самого себе [2:257]. Якщо наслідувати логіку Ф. Шлейєрмахера, котрий започаткував герменевтичний напрям у теорії перекладу, тобто що інтерпретатор через вимушеність реконструювати наміри автора має перевагу над останнім, що саме йому (інтерпретаторові) належить провідна роль у розумінні [1:81], то можемо зробити висновок, що перекладач, котрий безумовно виступає інтерпретатором твору, має прерогативу вибору та чи завжди його вибір правомірний? Невже перекладач важливіший за автора оригінального твору? Досить контрверсійне, а, можливо, й дещо зухвале питання. У своїй статті “Перекладач, хоч мені прикро це визнавати, не є автором” [10] Е.Пім спростовує цей, до речі, нині вельми поширений міф про авторство перекладача, себто що кожен перекладач, як і кожен автор, трансформує тексти, даруючи світові щось нове. Неможливо не погодитися у справді суб’єктивності та творчості перекладачів, коли вони працюють над майбутнім перекладом. Це потверджує безліч емпіричних досліджень. Однак, на думку Е.Піма, вельми необачним є

твердження, що перекладач – це автор, адже з його рук виходять нові твори. Авторство охоплює не лише творчість чи індивідуальність, а й етичну відповідальність. “Автор – та особа, яка висловлює свою позицію словами” [9:4]. Перекладач відтворює “чуже Я”, відтак не має права “додумувати” зміст твору замість автора. Отож експлікація у прикладі 2.1. не є прийнятною, адже, перше, надає не підтверджену інформацію, а, друге, з огляду на контекст повісті деформує уявлення про особистість героя-автора наведеної у прикладі думки.

Переклад у прикладі 3.1. порівняно з попередніми прикладами тішить близькістю відтворення сказаного та інтенції героя-автора тих слів. Метафора “*буква й пахоці оригіналу*” відображена у перекладі сталим виразом “*дух і буква оригіналу*” (*the spirit and letter of the original*), що більш уживаний в галузі юриспруденції, проте саме цей чинник може сприяти відтворенню імпліцитної іронії (слово “пахоці” використано для того, аби поглумитися) оригіналу. Бачимо, що метафору “*кожна з подоланих ним оповідок відгонить шизофренією*” англійською мовою було передано за допомогою кальки “*every narrative he has laid low reeks of schizophrenia*” (*кожна з подоланих/збитих з ніг ним оповідань смердить шизофренією*), що достеменно відображає брутальність автора цих слів.

При розгляді повісті “День Народження” В.Діброви варто наголосити, що, оскільки вона переважно складається з діалогів, які є своєрідним лакмусовим папірцем наростання прихованого конфлікту героїв твору, спричиненого конкуренцією їхніх інтересів та відповідною нещирістю одне до одного, у ній багато імплікацій автора, що їх читач має витлумачити сам (тому експлікація є не найкращим перекладацьким рішенням у цьому випадку), а мова героїв відіграє головну роль у висвітленні їхніх особистостей. Згаданий професор Когут, скажімо, щиро намагається поглибити свої знання та розуміння української мови, проте його володіння нею досі обмежене, відтак казусів у спілкуванні не уникнути. Наприклад:

4. “До речі, – кидається Бойко в паузу, – я маю одне питання. **На нас насувається мій день народження...**” Когут не розуміє. “Я хотів сказати – **уродини**, – розтлумачив Бойко. – У вас такі речі святкують? **Короче, порадь.**” [1:2].

4.1. “By the way,” Boyko interjects into the silence, “There’s something I wanted to ask. **My jour de naissance is approaching...**” Kohut didn’t understand. “My **birthday**,” Boyko explains. “You celebrate birthdays here, don’t you? **How do you think we should mark the occasion?**” [2:3].

5. “Бо Україна, – вважає він, – мусить збудитися. І перейнятися духом **антрепренерства...** Чи як ви то називаєте?” “**Підприємництво**,” – знаходить слово Уляна [1:15].

5.1. “For Ukraine must wake up,” he declares, “and absorb **the enterprising spirit** – is what you call it?” “**The entrepreneurial spirit**,” says Uliana, hitting on the phrase [2:22].

У прикладі 4 спостерігаємо доволі “класичну” ситуацію нерозуміння слова чи терміна через брак знання мови або різницю у слововживанні (діаспора надає перевагу слову “уродини”), унаслідок чого співрозмовник звертається до синоніма. Таким чином Бойко говорить про свій *день народження*, а коли Когут не розуміє значення цих слів, знаходить синонім (знаний Когутом) – *уродини*. У перекладі (приклад 4.1.)

натрапляємо на французьке словосполучення *jour de naissance* (день народження) та його англійський переклад *birthday* (день народження), поданий як синонім. Відповідно, читаючи переклад, можемо зробити висновок, що Когут просто не знає французької мови. Більше того, перед англійським читачем постає щось на зразок дилеми: нерозуміння французької мови філологом, професором Когутом помітно контрастує з її знанням або ж екзальтованим володінням деякими французькими висловами з боку Бойка, людини, котра говорить напівсуржиком і доволі недбалій у доборі слів загалом. Адже у цьому ж прикладі бачимо, як Бойко просить поради у Когута, вдаючись до сленгу – *короче*. У перекладі (приклад 4.1.) ж сленг не відтворено. Натомість Бойко звертається до професора зі знову не в надто притаманній собі манері в оригіналі, але підхожий до французької мови у перекладі, а саме: *Як, на вашу думку, нам варто відзначити цю подію? (How do you think we should mark the occasion?)*. Таким чином, в оригіналі та перекладі відбувається рух у різні напрямки: в оригіналі це горизонтальний рух – герой Бойка не зраджує своїй манері говорити та закріплює амплу не вельми високоосвіченої людини; у перекладі відбувається вертикальний рух – герой Бойка розкриває прихований потенціал, на зразок “полишає давні звички та розкриває нові таланти”. Отож можемо зробити висновок, що експлікація та надмірна творчість перекладача у доборі відповідників у цьому випадку здатна не викрити зміст, а змінити очікування від твору, від автора, сприяти виникненню відчуття комічності чи абсурдності тощо. Вважаємо, що замість французького відповідника можна вжити справді синонім до “день народження” англійською мовою – *natal day*, а у випадку зі сленгом – відповідник з англійської розмовної мови – *let's cut the bullshit*.

Приклад 5 також ілюструє ситуацію, пов'язану з браком мови, а саме, коли Когут звертається до кальки-транслітерації поняття з англійської мови, перекладу якого українською він не знає – *дух антрепренерства*, а його співрозмовниця Уляна підказує відповідник – *підприємництво*. У перекладі (приклад 5.1.) ж Когут згадує про *the enterprising spirit*, а Уляна про *the entrepreneurial spirit*, а, отже, англійськомовному читачеві незрозуміло чому, по-перше, Когут перепитує про правильність свого слововживання, а, по-друге, чому Уляна “знаходить влучний вислів” (*hitting on the phrase*), майже повторюючи те, що він сказав. Адже обидва словосполучення – *the enterprising spirit, the entrepreneurial spirit* – є правильні і мають тотожне значення – *підприємницький дух*. Єдиною зачіпкою може бути більш поширене використання останнього з двох словосполучень. Тобто, перекладачка розв'язує складну проблему відтворення кальки з іншої мови, коли ця мова і є мовою перекладу, спираючись на традиції та канони цільової мови й потверджуючи стали домінуючу позицію одомашнення “в англійській перекладацькій культурі” (переклад наш. – Плющ Б.О.) [12:2]. Розгляньмо ще приклади:

6. “То в нас на це, – Когут таки підводиться, – є різні “дей-кеар”. Ви в себе то звете “ясла” [1:9].

6.1. “Here we have assorted kinds of day-care for situations like that,” Kohut responds, pulling himself up. “They’re like what you call *iasla* – *nursery schools*” [2:12].

7. На кафедрі в мене є різні костюми [1:16].

7.1. There’s a whole collection of costumes stored at the department [2:22].

У прикладі 6 натрапляємо на транслітерацію (так само як і в прикладі 5) – *дей-кеар* – та український відповідник – *ясла*. У перекладі (приклад 6.1.) виходить дзеркальне співвідношення: *day-care* – звичне для англомовного читача слово та *iasla* – транслітерація незнайомого українського слова, однак контекст дає змогу зрозуміти, що це таке, тому у додаванні пояснення (*nursery schools* – дитячі садки) немає потреби. Цікавим є випадок з графоном *ріжні*, себто *rizni*, в обох прикладах (6,7), бо на це слово ще не раз можна натрапити в тексті, саме у словах професора Когута. Функція графона у цьому випадку полягає не тільки в тому, аби показати відхилення від літературної норми у мові Когута, а й у творенні комічного (бо *ріжні* та *ріжне* маємо у доволі серйозних контекстах.) У перекладі (прикладі 6.1. та 7.1.), на жаль, ні повтор цього слова, а ні графон не відтворено. Натомість знову бачимо експлікацію: *цїла колекція костюмів (a whole collection of costumes)* замість *ріжні*. Тобто бачимо, що стандартизація та експлікація, котрі є складниками стратегії одомашнення позбавляють текст відтінків, а головне – авторських імплікацій.

Отож можемо зробити висновок, що одомашнення й досі лишається провідною стратегією англомовних перекладів, що не оминуло перекладів української прози. На прикладі англомовного перекладу повісті В.Діброви “День Народження” переконуємося, що експлікація й стандартизація мови дає змогу подолати певні складнощі перекладу, але, це робиться за рахунок істотних втрат, насамперед порушення авторських інтенцій та імплікацій. Одним із найпоширеніших наслідків може бути порушення емотивного фону цілого твору, себто виникнення комічного там, де є його нема в оригіналі і навпаки. Тому вбачаємо потребу здійснення подальших досліджень перекладацьких стратегій англомовного (і не лише) перекладу української прози задля виокремлення та напрацювання найвдаліших.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Губерський Л.В. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення) [навч. посіб.] / [Губерський Л.В., Приятець А.О., Бойченко І.В.]; за ред. акад. НАН України Л.В. Губерського. – К.: Знання, 2009. – 624 с.;
2. Засекін С.В. Універсальні стратегії перекладу художнього тексту: досвід емпіричного психолінгвістичного дослідження / С.В.Засекін // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И.Вернадского / гл.ред. Н.В.Багров. – Симферополь: ТНУ, 2011. – Серия: “Филология. Социальные коммуникации”. – Вып.4 (2), т.24. – 2011. – С.254-260.
3. Коломієць Л.В. Перекладознавчі семінари: актуальні теоретичні концепції та моделі аналізу поетичного перекладу: навчальний посібник/ Л.В.Коломієць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2011. – 527с.;
4. Поліщук Н. Переклади з української мови англійською мовою з 1991 до 2012 / Н.Поліщук // Всесвіт / шеф-редактор Ю.Микитенко. – К.: ТОВ “Журнал “Всесвіт”. – Вип.9-10. – 2013. – С.174-198;
5. Baker M. The Changing Landscape of Translation&Interpreting studies / M.Baker [Електронний ресурс]: [стаття]. – Режим доступу: https://www.academia.edu/6311299/The_Changing_Landscape_of_Translation_and_Interpreting_Studies – Назва з екрану;

6. Krings H.P. Werdegang / H.P.Krings // Fachbereich 10: Sprach- und Literaturwissenschaften. Universität Bremen [Электронный ресурс]: [сайт]. – Режим доступа: <http://www.fb10.uni-bremen.de/lehrrpersonal/krings.aspx> – Назва з екрану;

7. Newmark P. A Textbook of Translation / P.Newmark. – New York – London – Toronto – Sydney – Tokyo: Prentice Hall International (UK) Ltd., 1988. – 311p.;

8. Ordudari M. Translation procedures, strategies and methods / M.Ordurari [Электронный ресурс]: [статья]. – Режим доступа: <http://www.translationdirectory.com/articles/article1413.php> – Назва з екрану;

9. Pym A. The Translator as Author: Two English Quijotes (2012) / Anthony Pym.– 9 p. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа до статті: <http://usuaris.tinet.cat/apym/on-line/translation/pymquixote.pdf>. – Назва з екрану;

10. Pym A. The translator as non-author, and I am sorry about that (2010) / Anthony Pym. – 14 p. [Электронный ресурс]. – Режим доступа до статті : http://usuaris.tinet.cat/apym/on-line/translation/2010_translatore_as_author.pdf. – Назва з екрану;

11. Rabassa G. No two snowflakes are alike: Translation as Metaphor / G.Rabassa // The Craft of Translation / edited by J.Biguenet and R.Schulte. – Chicago and London: The University of Chicago Press, 1989. – P.1-13.;

12. Schleiermacher F. Über die verschiedenen Methoden des Übersetzens / F.Schleiermacher [Электронный ресурс]: [статья]. – Режим доступа: <http://users.unimi.it/dililefi/costazza/programmi/2006-07/Schleiermacher.pdf> – Назва з екрану;

13. Venuti L. Translation strategies /L.Venuti // Routledge encyclopedia of Translation studies / edited by Mona Baker. – London and New York: Routledge Taylor&Francis e-Library, 2005. – P. 240-244.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ:

1. Діброва В. День Народження / В.Діброва. – 25 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа до повісті: <http://homes.chass.utoronto.ca/~tam/courses/468/Dibrova-parodzhennia.pdf>. – Назва з екрану;

2. Dibrova V. Birthday / V.Dibrova // tr. by U.Pasicznyk. – Ukrainian literature. A Journal of Translations. – Vol.1,2004. – 36 p. – [Электронный ресурс].– Режим доступа до повісті: http://www.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol01/01-03.pdf. – Назва з екрану.

Стаття надійшла до редакції 11.04.14 р.

Плющ Б.О., асп.,
КНУ ім. Т.Шевченка, Інститут філології, г. Київ

ПЕРЕВОДЧЕСКИЕ СТРАТЕГИИ ВОСПРОИЗВЕДЕНИЯ УКРАИНСКОЙ ПРОЗЫ НА АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКЕ

В этой статье, опираясь на комплексный сопоставительный анализ и на рецептивную эстетику, рассматриваются переводческие стратегии перевода украинской художественной прозы на английский язык на примере повести В.Дибровы “День Рождения”.

Ключевые слова: перевод, переводческие стратегии, переводчик, форенизация, доместикация, экспликация.

TRANSLATION STRATEGIES OF REPRODUCING UKRAINIAN PROSE INTO ENGLISH

This article deals with the translation strategies in English translations of Ukrainian literary prose works, in particular, in a narrative "Birthday" by V.Dibrova as material for complex comparative analysis.

Key words: translation, translation strategies, translator, foreignizing, domesticating, explication.

УДК 81'255:(808.7+61)

Поворознюк Р.В., к.філол.н., докторант,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

МЕДИЧНІ ОПИТУВАЛЬНИКИ ЯК ОДИНИЦЯ ПЕРЕКЛАДУ

У статті розглянуто стратегії перекладу медичних опитувальників, типові труднощі, пов'язані з їх адаптацією для іношомовних та інокультурних респондентів, особливі вимоги до адекватності перекладу.

Ключові слова: медичні опитувальники, адаптація та валідизація, перекладацька компетенція, крос-культурна еквівалентність, адекватність

Медичний переклад сприяє поширенню науково-практичних знань, зближенню й інтеграції національних медичних співтовариств у міжнародному контексті, а також неминуче виступає в ролі доказового механізму, адже саме завдяки йому дослідники у сфері охорони здоров'я можуть використовувати уніфіковані діагностичні методики, оціночні категоріальні схеми й доказові інструменти. Одним із таких інструментів, що широко застосовується в сучасній медицині, є опитувальники.

Заслужена й усіма визнана популярність медичних опитувальників пояснюється відносно низькою витратністю, оскільки проведення досліджень на основі опитувальників не вимагає значних фінансових вкладень і швидко дає уявлення про різні аспекти явищ, як-то «хвороба», «здоров'я» тощо. Результати подібних досліджень обробляються швидко й (у разі правильної обробки) відзначаються статистичною достовірністю.

Медичні опитувальники по праву вважаються необхідним елементом систематичного процесу збору інформації, застосовуються здебільшого для визначення частоти й поширеності захворювань, дослідження етіології, якості життя пацієнтів, а також прогнозування деяких аспектів їхньої поведінки [4, с. 397].